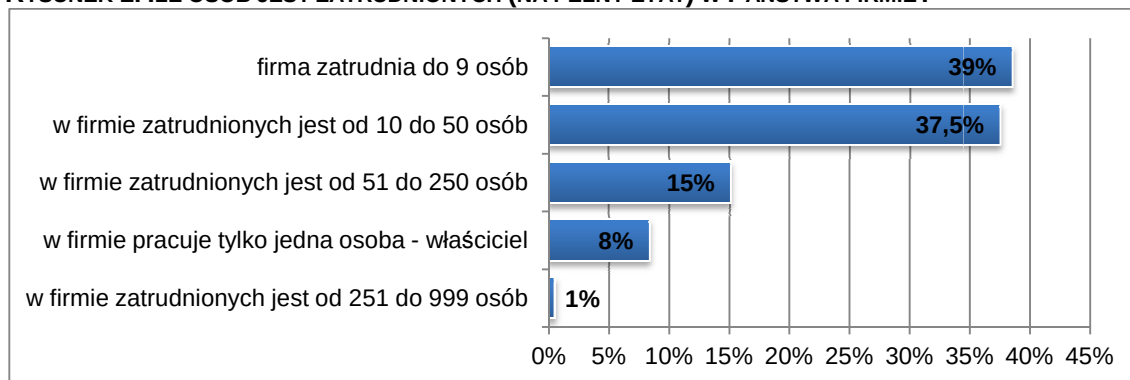

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w powiecie Świnoujście w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 39%. Kolejną najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, które liczyły od 10 do 50 osób zatrudnionych na pełen etat (37,5%). W badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (15%) oraz firm jednoosobowych (8%) i dużych (1%), w których na dzień prowadzenia badania pracowało od 251 do 999 osób (rysunek 1).

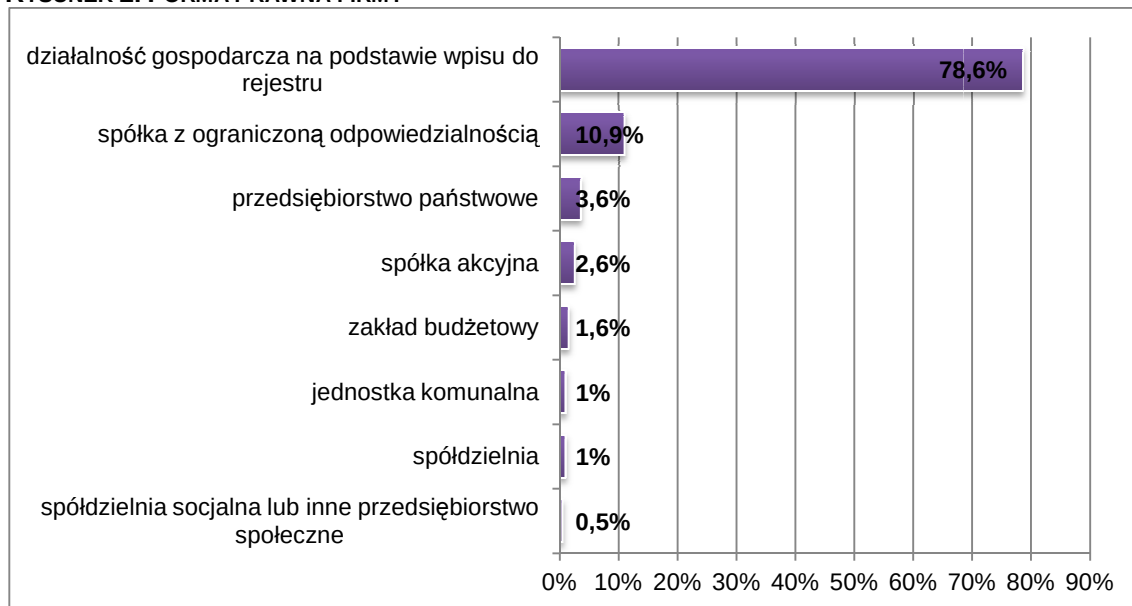
RYСУNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (78,6%) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (10,9%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

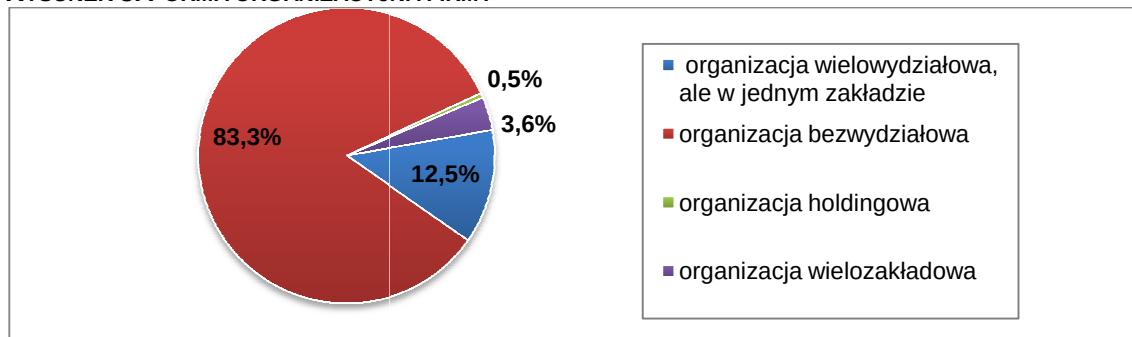
RYSUNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (83,3%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (12,5%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 4,1% badanej populacji (rysunek 3).

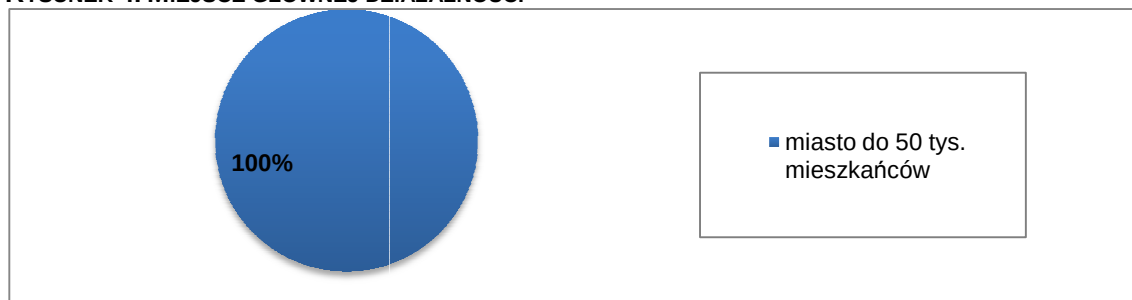
RYSUNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wszystkie z badanych podmiotów prowadziły swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców.

RYSUNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonują w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych jest z „pozostałą działalnością usługową” (30,2%) oraz „opieką zdrowotną i pomocą społeczną” (9,4%). Rozkład pozostałych branż przedstawia *rysunek 5*.

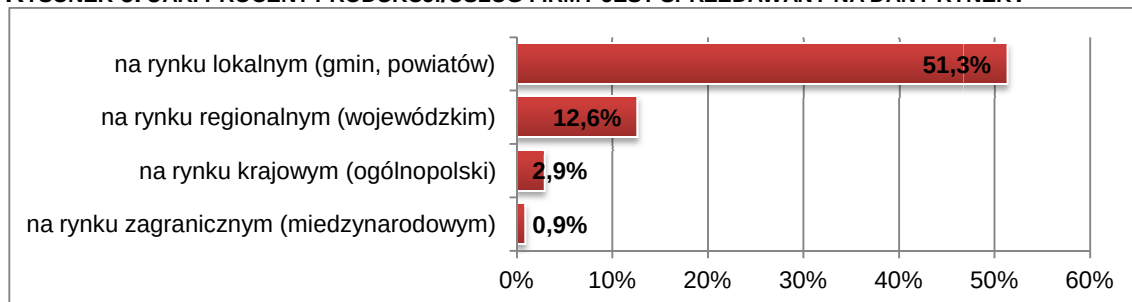
RYСУNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gminnym, powiatowym). Tę odpowiedź wskazało niecałe 52% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek krajowy – 2,9%, rynek regionalny (województwi) – 12,6%, rynek zagraniczny – 0,9% (*rysunek 6*).

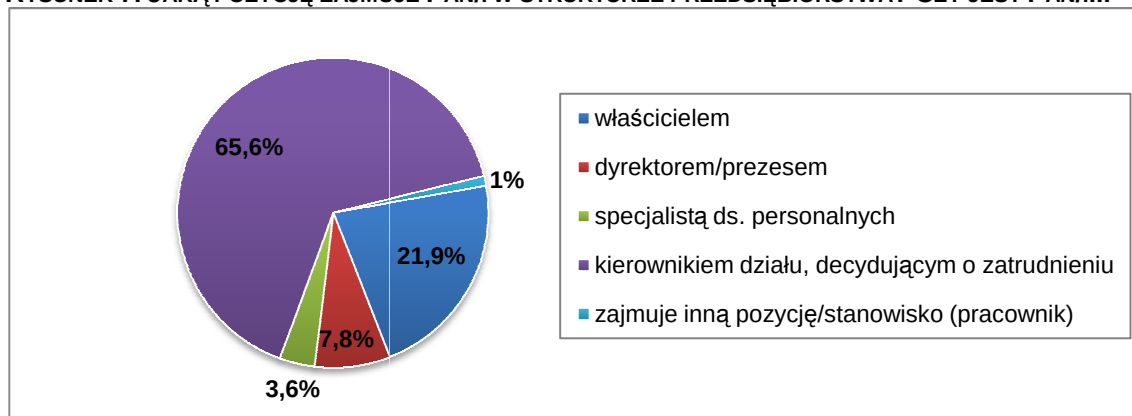
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez kierowników działów, decydujących o zatrudnieniu (65,6%), bądź przez właścicieli (21,9%) (rysunek 7).

RYSUNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

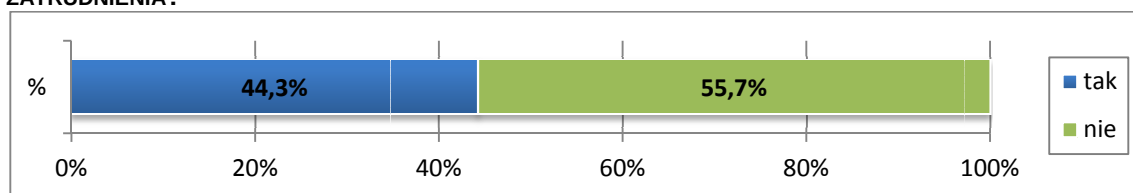
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także z czego będzie wynikać zmiana wielkości zatrudnienia. Ponadto respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem są potrzeby szkoleniowe nowo przyjmowanych osób.

Pierwsze pytanie skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu dotyczyło korzystania z takiej możliwości zatrudniania pracowników, jaką są tzw. elastyczne formy zatrudnienia.

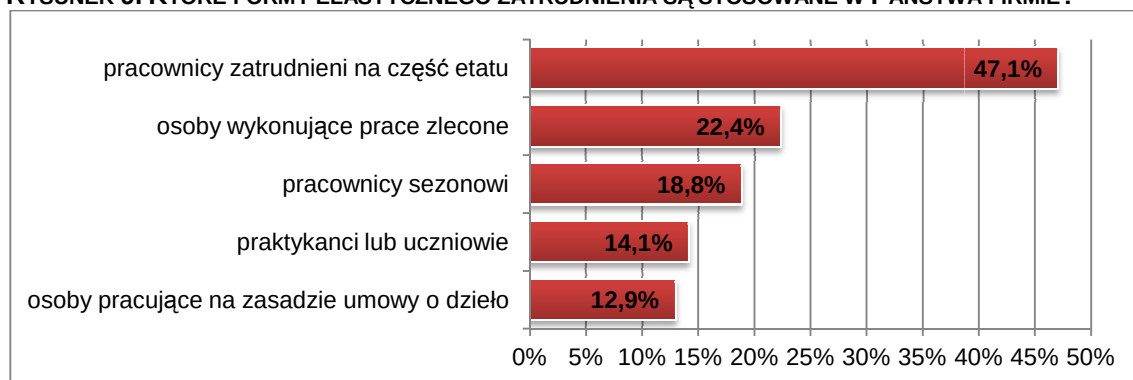
Badanie wykazało, iż mniej niż połowa badanych (44,3%) zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia, z czego najbardziej popularne są: zatrudnienie na część etatu (47,1% wskazań), prace zlecone (22,4%) oraz zatrudnienie sezonowe (18,8%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 62% respondentów zadeklarowało, iż liczba osób pracujących w najbliższym czasie pozostanie bez zmian.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało 18,8% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym. Natomiast niewątpliwie pozytywnym jest fakt, iż jeszcze mniejszy odsetek przedsiębiorców przewiduje w ciągu najbliższego roku redukcję etatów – takie rozwiązanie wskazało niecałe 12% pracodawców (tabela 1).

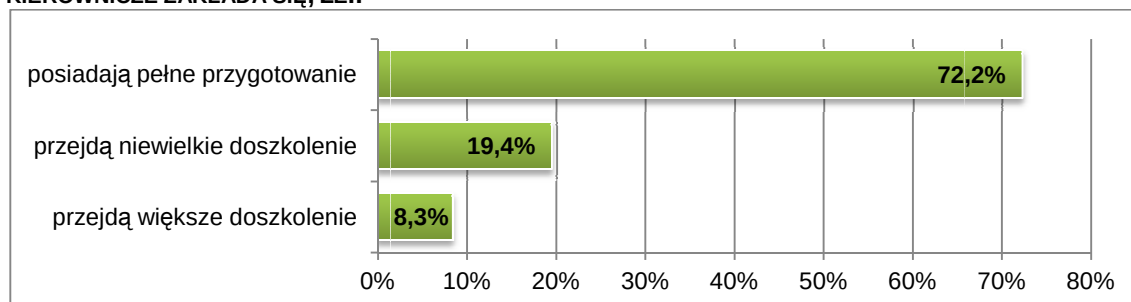
TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

		Tylko jedna osoba - właściciel	Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 251 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	3	17	12	4	0	36
	%	18,8%	23%	16,7%	13,8%	0%	18,8%
Na tym samym poziomie	n	12	44	45	18	0	119
	%	75%	59,5%	62,5%	62,1%	0%	62%
Niższy niż obecnie	n	0	10	11	0	1	22
	%	0%	13,5%	15,3%	0%	100%	11,5%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	1	3	4	7	0	15
	%	6,3%	4,1%	5,6%	24,1%	0%	7,8%
Ogółem	n	16	74	72	29	1	192
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 77 pracowników. Jak zostało wspomniane wyżej, dane te nie są zadowalające biorąc pod uwagę sytuację na zachodniopomorskim rynku pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osoby na wolne stanowiska pracy w większości oczekują, iż osoby te, będą w pełni przygotowywane do wykonywania swych obowiązków (72,2%). 19,4% badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie, zaś 8,3% zadeklarowało, iż osoby te przejdą większe doszkolenie (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE..

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które szukać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy

podawanych przez respondentów zawodów. *Tabela 2* przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, na które planują oni zatrudnić pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

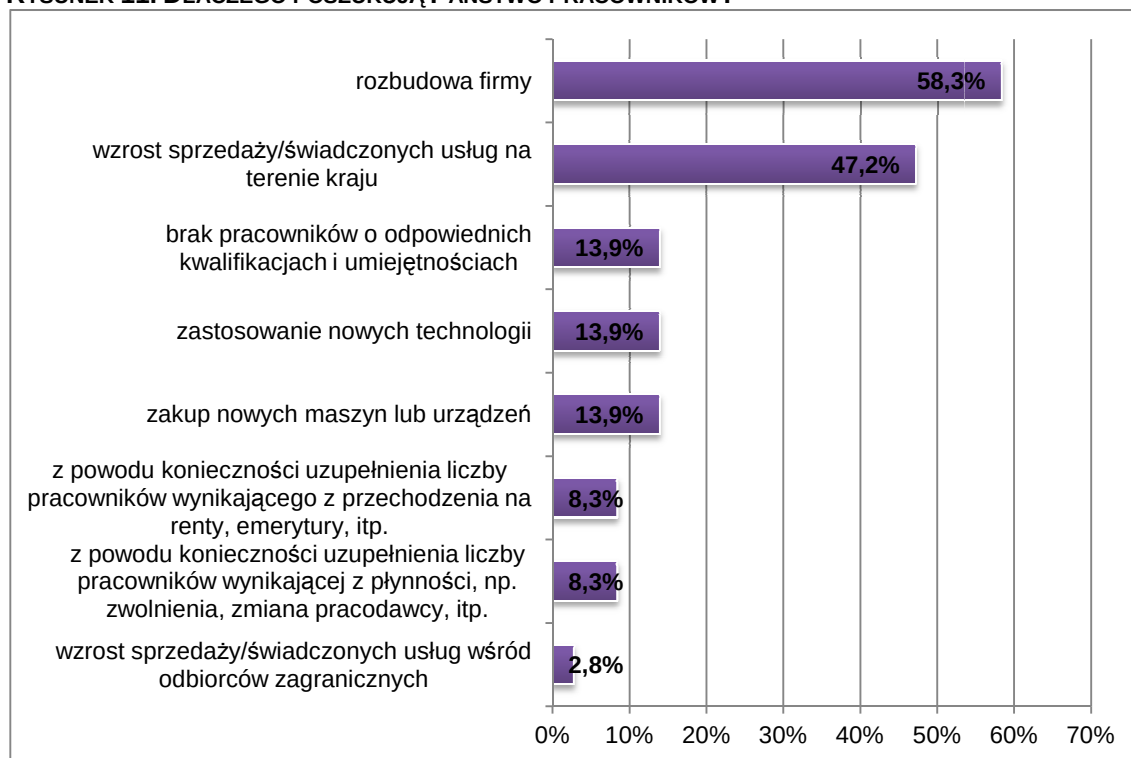
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	6
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	3
1411	Kierownicy w hotelarstwie	2
2643	Filolodzy i tłumacze	2
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2
8181	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	2
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	2
2166	Projektanci grafiki i multimediiów	1
2212	Lekarze specjaliści	1
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1
2281	Farmaceuci	1
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	1
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	1
2653	Choreografowie i tancerze	1
3112	Technicy budownictwa	1
3321	Agenci ubezpieczeniowi	1
3322	Przedstawiciele handlowi	1
3331	Spedytorzy i pokrewni	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	1
3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	1
4120	Sekretarki (ogólne)	1
5113	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	1
5131	Kelnerzy	1
5132	Barmani	1
5165	Instruktorzy nauki jazdy	1
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	1
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	1
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	1
6113	Ogrodnicy	1
6121	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej	1
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	1
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć liczbę zatrudnienia jest rozbudowa firmy. W ten sposób odpowiedziała ponad połowa badanych firm, uznanych za wiodące w regionie. Następnym najczęściej podawanym powodem jest wzrost sprzedaży, bądź świadczonych usług na terenie kraju (47,2% wskazań) (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 67 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest o 10 więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, którzy w ciągu kolejnych 12 miesięcy będą redukować personel, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

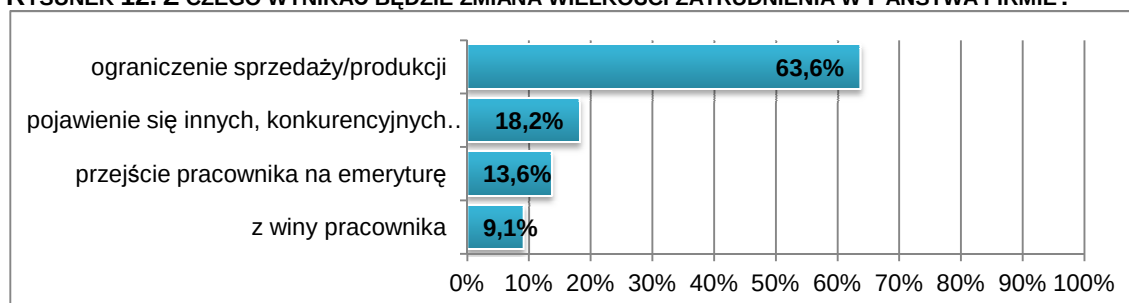
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	3
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	2
1211	Kierownicy do spraw finansowych	1
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	1
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	1
3144	Technicy technologii żywności	1
3151	Pracownicy służb technicznych żegluga	1
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1
3313	Księgowi	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
6112	Sadownicy	1
6113	Ogrodnicy	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1
7131	Malarze i pokrewni	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	1
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	1
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 63,6% podmiotów gospodarczych (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyć miała do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie zawodów, bądź stanowisk kluczowych dla firm, w których jest, lub będzie zatrudnionych najwięcej pracowników.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym jest sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: filolodzy i tłumacze, lekarze specjaliści, nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), mechanicy pojazdów samochodowych, piekarze, cukiernicy i pokrewni, kierowcy samochodów osobowych i dostawczych, agenci ubezpieczeniowi. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia tabela 4.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedient)	13
2643	Filolodzy i tłumacze	9
2212	Lekarze specjaliści	7
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	7
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	7
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	7
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	7
3321	Agenci ubezpieczeniowi	6
5141	Fryzjerzy	4
6113	Ogrodnicy	4
7112	Murarze i pokrewni	4
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	4
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	4
1411	Kierownicy w hotelarstwie	3
2262	Lekarze dentyści specjaliści	3
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	3
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	3

3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	3
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	3
3431	Fotografowie	3
4224	Recepcjoniści hotelowi	3
5120	Kucharze	3
5131	Kelnerzy	3
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	3
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	3
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	3
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	3
1120	Dyrektorzy generalni i wykonawczy	2
2166	Projektanci grafiki i multimediiów	2
2281	Farmaceuci	2
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2634	Psycholodzy i pokrewni	2
3112	Technicy budownictwa	2
3144	Technicy technologii żywności	2
3220	Dietetycy i żywieniowcy	2
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2
3322	Przedstawiciele handlowi	2
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	2
4321	Magazynierzy i pokrewni	2
5132	Barmani	2
5142	Kosmetyczki i pokrewni	2
5165	Instruktorzy nauki jazdy	2
5222	Kierownicy sprzedaży w marketach	2
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	2
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
7131	Malarze i pokrewni	2
7212	Spawacze i pokrewni	2
7412	Elektromechanicy i elektrycy	2
7413	Monterzy linii elektrycznych	2
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	2
7534	Tapicerzy i pokrewni	2
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	2
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	2
9216	Robotnicy pomocniczy w rybołówstwie i uprawach wodnych	2
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	2
9321	Pakowacze	2
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	2
1324	Kierownicy do spraw logistyki i pokrewni	1
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	1

1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	1
2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2161	Architekci	1
2165	Kartografowie i geodeci	1
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1
2261	Lekarze dentyści bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2283	Fizjoterapeuci	1
2285	Audiofonolodzy i logopedzi	1
2310	Nauczyciele akademicki	1
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	1
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	1
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	1
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	1
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	1
2636	Specjaliści do spraw religii	1
2653	Choreografowie i tancerze	1
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	1
3151	Pracownicy służb technicznych żegluga	1
3152	Oficerowie pokładowi, piloci żegluga i pokrewni	1
3213	Technicy farmaceutyczni	1
3214	Technicy medyczni i dentyści	1
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	1
3240	Technicy weterynarii	1
3253	Optycy okularowi	1
3313	Księgowi	1
3324	Pośrednicy handlowi	1
3331	Spedytorzy i pokrewni	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	1
3413	Pracownicy z zakresu działalności religijnej	1
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	1
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	1
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	1
3514	Technicy sieci internetowych	1
3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	1
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	1
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	1
4323	Pracownicy do spraw transportu	1
4412	Listonosze i pokrewni	1
5113	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	1
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	1
6111	Rolnicy upraw polowych	1

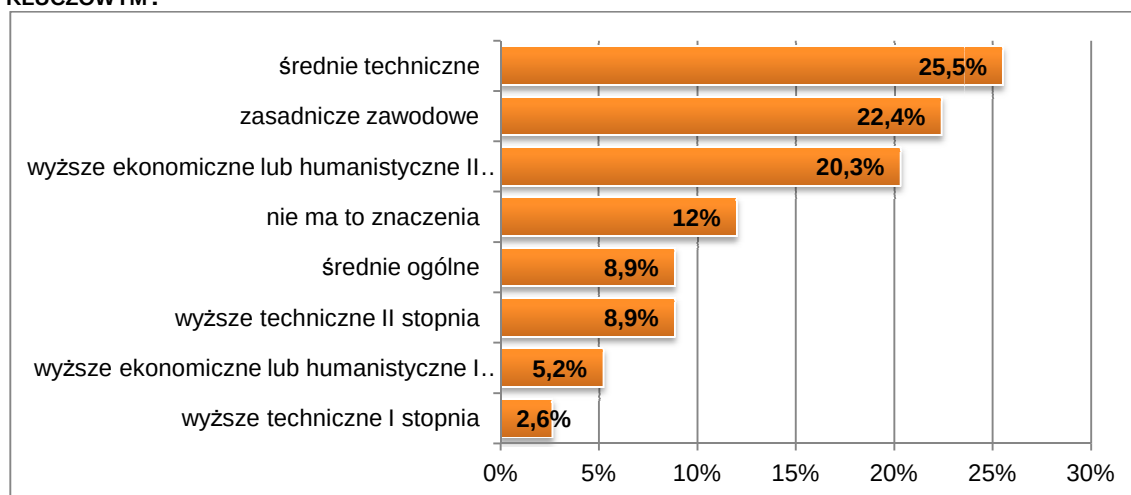
6121	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
6340	Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	1
7115	Cieśle i stolarze budowlani	1
7121	Dekarze	1
7132	Lakiernicy	1
7222	Ślusarze i pokrewni	1
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	1
7234	Mechanicy pojazdów jednośladowych	1
7311	Mechanicy precyzyjni	1
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	1
7321	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1
7541	Nurkowie	1
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	1
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	1
8181	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	1
8312	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni	1
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	1
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1
9412	Pomoce kuchenne	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek badanych przedsiębiorców zadeklarował, iż osoby zatrudnione w ich firmach powinny posiadać wykształcenie średnie techniczne. W ten sposób odpowiedziało 25,5% pracodawców. Następnie często wskazywane było wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,4%) oraz wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia (20,3%). Dla 12% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z analizy poszczególnych branż badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie zasadnicze zawodowe wymagane jest przede wszystkim w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) oraz sekcji budownictwo (sekcja F).

Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego lub drugiego stopnia) wymagane jest przez większą część pracodawców, którzy prowadzą swe firmy w ramach sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), edukacja (sekcja P) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R).

Wykształcenie wyższe techniczne (drugiego stopnia) wskazał największy odsetek przedsiębiorców reprezentujących firmy związane z branżą działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M).

W firmach, które reprezentują sekcje:

- ◆ przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) – wymaga się w pierwszej kolejności wykształcenia średniego technicznego, zasadniczego zawodowego a następnie średniego ogólnego,
- ◆ handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G), a także transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) – oczekuje się głównie wykształcenia średniego technicznego oraz zasadniczego zawodowego,
- ◆ działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) i pozostała działalność usługowa (sekcja S) - wymaga się różnego rodzaju wykształcenia, zwłaszcza wykształcenia średniego technicznego,

- ◆ informacja i komunikacja (sekcja J) - najczęściej poszukuje się wykształcenia średniego technicznego i ogólnego. Część pracodawców deklaruwała, że poziom wykształcenia nie ma znaczenia,
- ◆ działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) – pracodawcy deklarowali, że poszukują pracowników z wykształceniem wyższym ekonomicznym lub humanistycznym II stopnia, wykształceniem średnim ogólnym oraz średnim technicznym,
- ◆ opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) – przede wszystkim poszukuje się pracowników z wykształceniem wyższym,
- ◆ gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) – od pracowników oczekuje się wykształcenia średniego ogólnego (*tabela 5*).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	10%	1	10%	2	20%	6	60%	10
C-Przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	44,4%	2	22,2%	3	33,3%	0	0%	9
D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
F-Budownictwo	0	0%	1	9,1%	0	0%	0	0%	2	18,2%	0	0%	8	72,7%	0	0%	11
G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	1	4,5%	0	0,0%	8	36,4%	2	9,1%	7	31,8%	4	18,2%	22
H-Transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	1	6,3%	0	0%	6	37,5%	1	6,3%	6	37,5%	2	12,5%	16
I-Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	7,7%	0	0%	2	15,4%	1	7,7%	5	38,5%	1	7,7%	2	15,4%	1	7,7%	13

J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	3
K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	7	50%	5	35,7%	0	0%	2	14,3%	0	0%	0	0%	14
L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
P-Edukacja	0	0%	1	6,7%	12	80%	1	6,7%	0	0%	0	0%	0	0%	1	6,7%	15
Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	31,6%	1	5,3%	7	36,8%	1	5,3%	3	15,8%	1	5,3%	0	0%	0	0%	19
R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	33,3%	0	0%	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
S-Pozostała działalność usługowa	6	10,3%	1	1,7%	7	12,1%	0	0%	18	31%	4	6,9%	14	24,1%	8	13,8%	58
T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

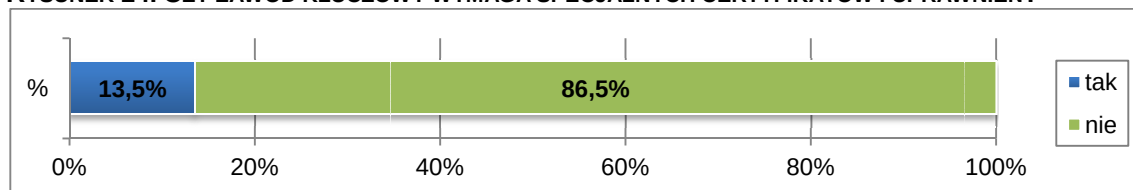
* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 300, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 13,5% przedstawicieli badanych podmiotów gospodarczych, zadeklarowało, iż zawody kluczowe w ich firmach wymagają dodatkowych certyfikatów i uprawnień (*rysunek 14*). Najwięcej, bo niecałe 34,6% respondentów wskazało, iż wymaga od swych pracowników posiadania prawa jazdy. Ponadto dodatkowo 30,8% wskazało, iż wymaga ukończenia wymaganego kursu.

W dalszej kolejności respondenci wskazywali na posiadanie uprawnień w wymaganym zakresie (23,1%) (*tabela 6*).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	9	34,6%
Ukończony wymagany kurs	8	30,8%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	6	23,1%
Odpowiednie kwalifikacje	3	11,5%
Specjalizacja	1	3,8%
Zdobycie wymaganej licencji	1	3,8%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe certyfikaty i uprawnienia, w głównej mierze, wymagane są od pracowników zatrudnionych w branżach: edukacja (sekcja P), transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) (*tabela 7*).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIENI

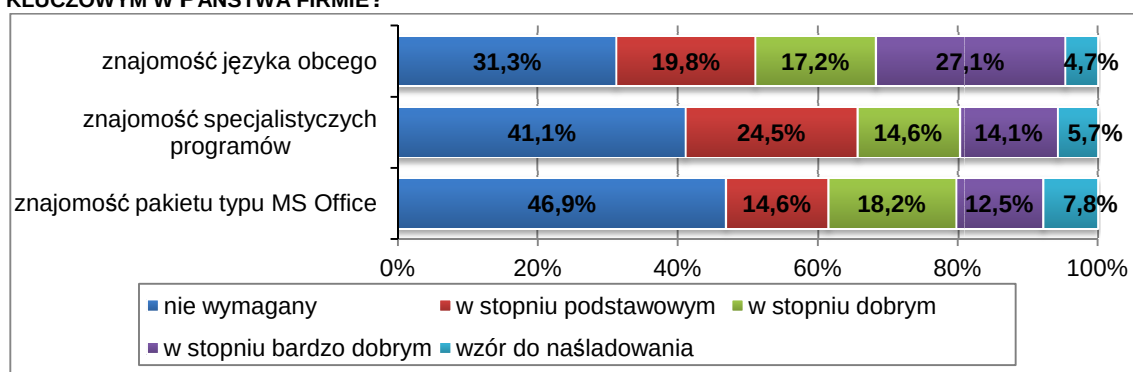
	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
P-Edukacja	6	42,9%	8	57,1%	14
H-Transport i gospodarka magazynowa	7	46,7%	8	53,3%	15
R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	66,7%	1	33,3%	3
A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	80%	2	20%	10
Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15	83,3%	3	16,7%	18
S-Pozostała działalność usługowa	54	93,1%	4	6,9%	58
C-Przetwórstwo przemysłowe	7	100%	0	0%	7
D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	100%	0	0%	1
F-Budownictwo	11	100%	0	0%	11
G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	17	100%	0	0%	17
I-Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13	100%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	3	100%	0	0%	3
K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	100%	0	0%	14
L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	100%	0	0%	2
M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	100%	0	0%	2
N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	100%	0	0%	3
T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele wiodących branż w regionie w większości wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych, 27,1% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu bardzo dobrym. Znajomości pakietu MS Office oraz specjalistycznych programów oczekuje około 56% pracodawców (rysunek 15).

RYSUNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jak wynika z analizy zebranego materiału badawczego, przedsiębiorcy reprezentujący branże: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), budownictwo (sekcja F), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G), transport i gospodarka magazynowa (sekcja H), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), pozostała działalność usługowa (sekcja S) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) w większości nie wymagają od pracowników znajomości pakietu MS Office, bądź wymagają go w stopniu podstawowym.

Znajomość pakietu MS Office w stopniu bardzo dobrym jest oczekiwana głównie od pracowników zatrudnionych w branżach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L).

Dobra znajomość pakietu MS Office oczekiwana jest od pracowników zatrudnionych w branży działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R).

Ponadto bardzo dobra i dobra znajomość pakietu typu MS Office wymagana jest wśród pracodawców, których firmy działają w ramach sekcji działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), informacja i komunikacja (sekcja J), edukacja (sekcja P) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q).

W działalności naukowej, profesjonalnej i technicznej (sekcja M) znajomości pakietu MS Office wymaga się od pracowników w stopniu stanowiącym wzór do naśladowania (tabela 8).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
C-Przetwórstwo przemysłowe	4	57,1%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
F-Budownictwo	8	72,7%	3	27,3%	0	0%	0	0%	0	0%	11
G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9	52,9%	2	11,8%	5	29,4%	1	5,9%	0	0%	17
H-Transport i gospodarka magazynowa	5	33,3%	6	40%	2	13,3%	2	13,3%	0	0%	15
I-Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	15,4%	3	23,1%	6	46,2%	2	15,4%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	1	33,3%	3
K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	1	7,1%	12	85,7%	1	7,1%	14
L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	2
N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3
P-Edukacja	1	7,1%	3	21,4%	2	14,3%	8	57,1%	0	0%	14
Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	2	11,1%	4	22,2%	12	66,7%	0	0%	18
R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	3	100%	0	0%	0	0%	3

S-Pozostała działalność usługowa	20	34,5%	14	24,1%	8	13,8%	11	19%	5	8,6%	58
T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy reprezentujący branże w zakresie działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) wskazywali najczęściej, iż wymagają od pracowników znajomości specjalistycznych programów na poziomie stanowiącym wzór do naśladowania (sekcja M) oraz na poziomie bardzo dobrym (sekcja L, Q i K).

Pracodawcy z pozostałych sekcji najczęściej wskazywali, iż albo wcale nie wymagają znajomości specjalistycznych programów, albo wymagają ich na poziomie podstawowym. W sekcji J i N pracodawcy wskazywali różne odpowiedzi (*tabela 9*).

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
C-Przetwórstwo przemysłowe	5	71,4%	2	28,6%	0	0%	0	0%	0	0%	7
D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
F-Budownictwo	8	72,7%	3	27,3%	0	0%	0	0%	0	0%	11
G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	12	70,6%	2	11,8%	2	11,8%	1	5,9%	0	0%	17
H-Transport i gospodarka magazynowa	7	46,7%	6	40%	1	6,7%	1	6,7%	0	0%	15
I-Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5	38,5%	5	38,5%	3	23,1%	0	0%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	3
K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	14,3%	2	14,3%	4	28,6%	5	35,7%	1	7,1%	14
L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	2
N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	33,3%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
P-Edukacja	0	0%	6	42,9%	5	35,7%	3	21,4%	0	0%	14
Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	4	22,2%	6	33,3%	8	44,4%	0	0%	18

R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3
S-Pozostała działalność usługowa	26	44,8%	14	24,1%	5	8,6%	6	10,3%	7	12,1%	58
T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Bardzo dobra znajomość języka obcego wymagana jest przez pracodawców, których firmy działają w ramach sekcji: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q).

W branżach działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) od pracowników wymaga się przeważnie znajomości języków obcych na poziomie dobrym.

Najwyższy stopień znajomości języków obcych oczekiwany jest głównie od pracowników z branży edukacja (sekcja P).

Przedstawiciele pozostałych branż zadeklarowali w większości, iż nie wymagają od pracowników znajomości języków obcych lub wymagają go na poziomie podstawowym (*tabela 10*).

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

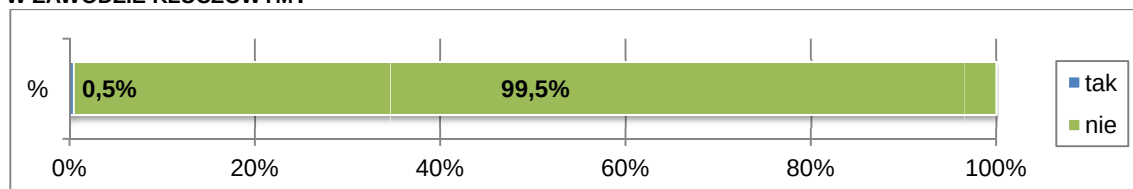
	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
C-Przetwórstwo przemysłowe	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
F-Budownictwo	11	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	11
G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13	76,5%	3	17,6%	1	5,9%	0	0%	0	0%	17
H-Transport i gospodarka magazynowa	8	53,3%	3	20%	2	13,3%	1	6,7%	1	6,7%	15
I- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	30,8%	1	7,7%	3	23,1%	2	15,4%	3	23,1%	13
J-Informacja i komunikacja	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	3
K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	35,7%	0	0%	6	42,9%	3	21,4%	0	0%	14
L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	66,7%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3
P-Edukacja	4	28,6%	1	7,1%	1	7,1%	1	7,1%	7	50%	14

Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	5	27,8%	4	22,2%	9	50%	0	0%	18
R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	3
S-Pozostała działalność usługowa	24	41,4%	11	19%	16	27,6%	3	5,2%	4	6,9%	58
T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, jedynie 0,5% wskazało, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników i są to uprawnienia oraz umiejętności zawodowe (rysunek 16, tabela 11).

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	1	100%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania;

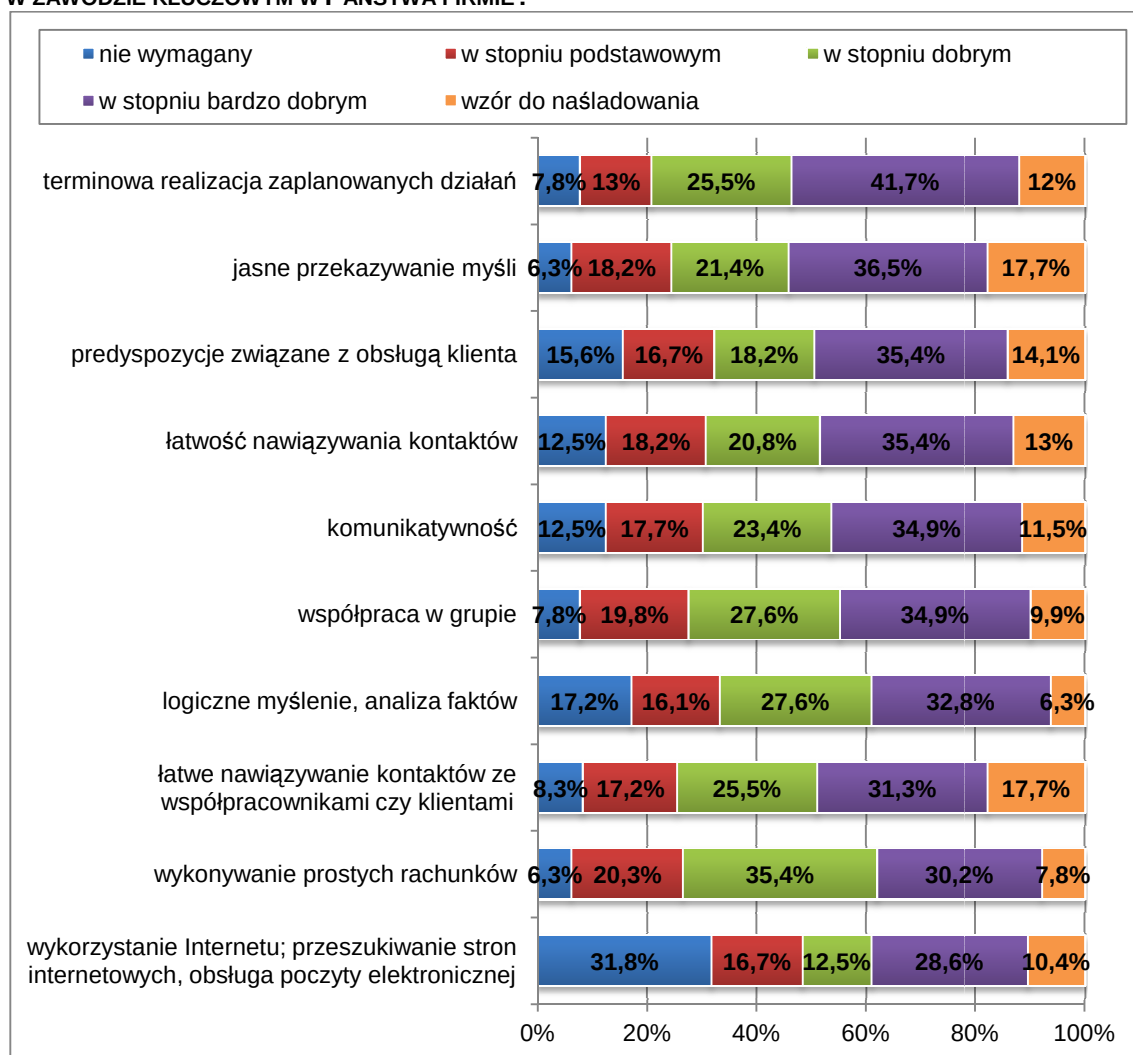
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie zachodniopomorscy pracodawcy zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, które wymagane są w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodzie kluczowym oraz o określenie w jakim stopniu.

Na poniższym rysunku 17 wskazanych zostało 10 najbardziej wymaganych umiejętności pracowników. Najważniejsze z nich są to:

- ◆ terminowa realizacja zaplanowanych działań,
- ◆ jasne przekazywanie myśli,
- ◆ predyspozycje związane z obsługą klienta,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów,
- ◆ komunikatywność,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ logiczne myślenie, analiza faktów.

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

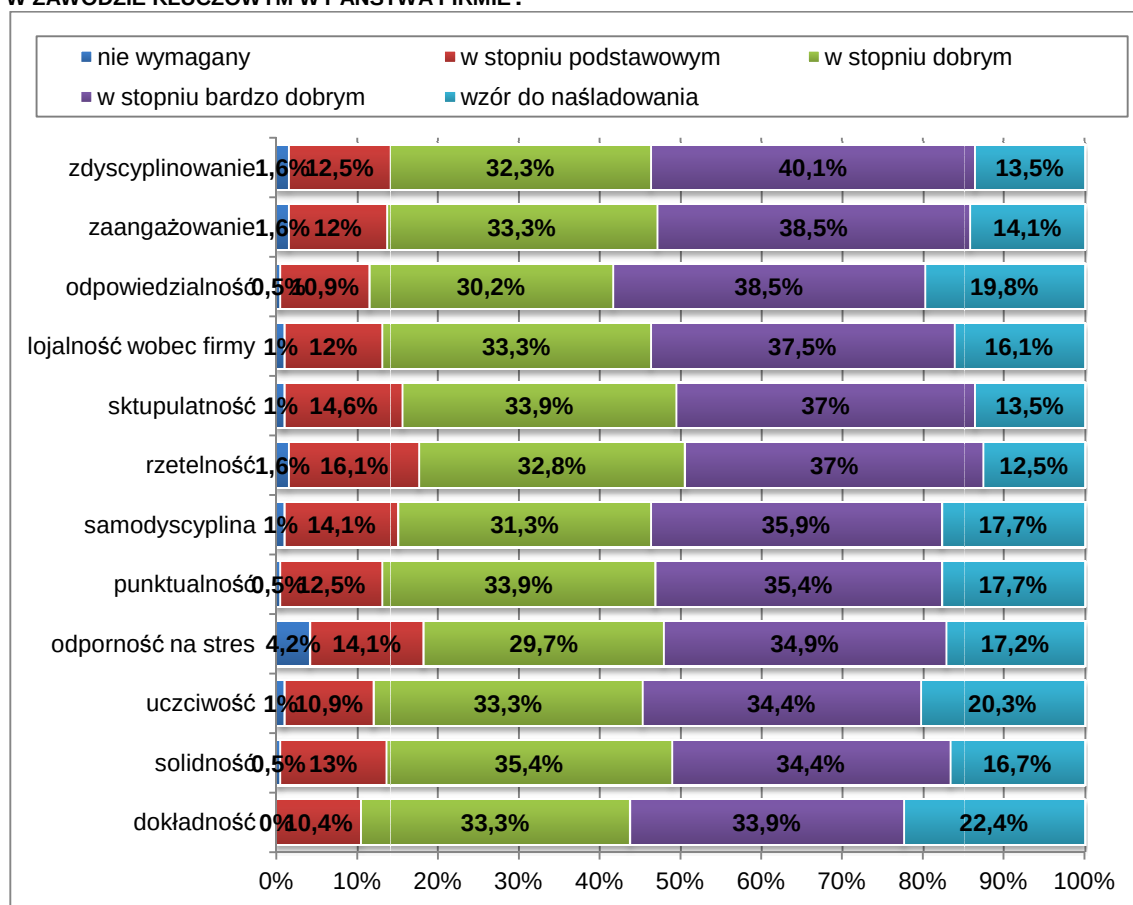
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać pracownik w zawodzie kluczowym w badanych firmach.

Rysunek 18 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim;

- ◆ zdyscyplinowanie,
- ◆ zaangażowanie,
- ◆ odpowiedzialność,
- ◆ lojalność wobec firmy,
- ◆ skrupulatność,
- ◆ rzetelność,
- ◆ samodyscyplina,
- ◆ punktualność.

RYСУNEK 18. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

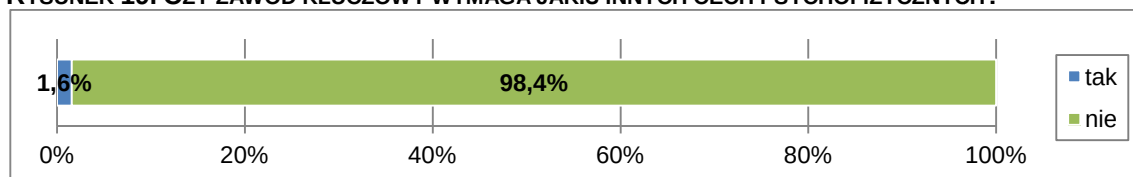
* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani pracodawcy wskazali także na inne cechy psychofizyczne, które są istotne u pracowników wykonujących zawód kluczowy w ich firmie:

- ◆ umiejętność pracy z dziećmi,
- ◆ wyrozumiałość,
- ◆ wrażliwość (rysunek 19, tabela 12).

RYСУNEK 19. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA JAKIŚ INNYCH CECH PSYCHOFIZYCZNYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 12. JAKIE SĄ TO CECHY?

	n	%
Umiejętność pracy z dziećmi	2	67%
Wyrozumiałość	1	33%
Wrażliwość	1	33%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Kolejna część, skierowanego do przedsiębiorców, kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie, zdaniem pracowników, są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie m. Świnoujście, za kluczowe zawody można uznać:

- ◆ lekarze specjaliści,
- ◆ nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego),
- ◆ filolodzy i tłumacze,
- ◆ agenci ubezpieczeniowi,
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych,
- ◆ piekarze, cukiernicy i pokrewni,
- ◆ kierowcy samochodów osobowych i dostawczych (*tabela 13*).

TABELA 13. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Lekarze specjaliści		Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)		Filolodzy i tłumacze		Agenci ubezpieczeniowi		Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)		Mechanicy pojazdów samochodowych		Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych		Piekarze, cukiernicy i pokrewni		Kierownicy samochodów osobowych i dostawczych	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10	90,9%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	40%	0	0%	0	0%	6	100%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	9,1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Ogółem	4	8%	4	8%	6	12%	5	10%	11	22%	5	10%	4	8%	5	10%	6	12%
P-edukacja	0	0%	4	100%	3	50%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	0	0%	2	40%	4	100%	3	60%	0	0%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm, najczęściej deklarowali, że:

- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe jest najbardziej poszukiwane w takich zawodach jak kierowca samochodów osobowych i dostawczych oraz piekarz, cukiernik i pokrewny,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne jest najbardziej pożądane w zawodach mechanik pojazdów samochodowych oraz mechanik maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych,
- ◆ wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne jest wymagane w zawodach takich jak: filolog, tłumacz, agent ubezpieczeniowy, a także nauczyciel,
- ◆ osoby zatrudnione na stanowisku sprzedawca sklepowy (ekspedient) w opinii przeważającej części badanych powinny posiadać wykształcenie średnie techniczne lub zasadnicze zawodowe,
- ◆ w stosunku do osób zatrudnionych w zawodzie lekarz specjalista oczekuje się głównie wykształcenia wyższego technicznego II stopnia (*tabela 14*).

TABELA 14. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne Lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne Lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	37,5%	2	12,5%	5	31,3%	3	18,8%	16
Filolodzy i tłumacze	0	0%	0	0%	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	66,7%	2	33,3%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	60%	0	0%	2	40%	0	0%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	4	80%	0	0%	5
Agenci ubezpieczeniowi	0	0%	0	0%	2	40%	2	40%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie ma wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień co do osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. Zawód kierowca samochodów osobowych i dostawczych został uznany jako ten, co do którego najwięcej pracodawców oczekuje od pracowników dodatkowych certyfikatów i uprawnień (*tabela 15*).

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	0	0%	6	100%	6
Filolodzy i tłumacze	3	50%	3	50%	6
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	2	50%	2	50%	4
Lekarze specjaliści	3	75%	1	25%	4
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	11	100%	0	0%	11
Agenci ubezpieczeniowi	5	100%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	100%	0	0%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	5	100%	0	0%	5
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	4	100%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Poziom znajomości pakietu MS Office w stopniu bardzo dobrym jest wymagany przede wszystkim w zawodzie filolog, tłumacz, agent ubezpieczeniowy, lekarz specjalista oraz nauczyciel gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W pozostałych zawodach kluczowych znajomość pakietu MS Office, według odpowiedzi większości respondentów, nie jest wymagana lub jest wymagana w stopniu podstawowym (*tabela 16*).

Zdaniem większości pracodawców znajomość specjalistycznych programów w zawodach kluczowych jest wymagana w stopniu podstawowym lub nie jest wymagana w ogóle (*tabela 17*). Jedynie w takich zawodach jak filolog, tłumacz oraz lekarz specjalista pracodawcy wskazywali, iż wymagają dobrej lub bardzo dobrej znajomości specjalistycznych programów.

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	5	45,5%	1	9,1%	4	36,4%	1	9,1%	0	0%	11
Filolodzy i tłumacze	0	0%	0	0%	1	16,7%	4	66,7%	1	16,7%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	2	33,3%	3	50%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Agenci ubezpieczeniowi	0	0%	0	0%	1	20%	4	80%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	0	0%	0	0%	1	25%	3	75%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	1	25%	0	0%	0	0%	3	75%	0	0%	4
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	8	72,7%	1	9,1%	2	18,2%	0	0%	0	0%	11
Filolodzy i tłumacze	0	0%	1	16,7%	1	16,7%	4	66,7%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1	16,7%	5	83,3%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Agenci ubezpieczeniowi	1	20%	2	40%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	0	0%	0	0%	2	50%	2	50%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	0	0%	2	50%	1	25%	1	25%	0	0%	4
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Również znajomość języka obcego, przez większość przedsiębiorców, nie jest wymagana lub jest wymagana w stopniu podstawowym.

Wymagany stopień znajomości języków obcych w zawodach kluczowych w badanych przedsiębiorstwach z powiatu m. Świnoujście uzależniony jest od specyfiki zawodu. Spośród tych przedsiębiorstw, w których wymaga się znajomości języka obcego, najczęściej wskazywano, iż osoby zatrudnione w zawodach:

- ◆ filolog i tłumacz, a także nauczyciel powinien znać języki obce w stopniu stanowiącym wzór do naśladowania,
- ◆ lekarz specjalista w stopniu bardzo dobrym
- ◆ natomiast mechanik maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych w stopniu dobrym (*tabela 18*).

TABELA 18. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	81,8%	2	18,2%	0	0%	0	0%	0	0%	11
Filolodzy i tłumacze	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Agenci ubezpieczeniowi	4	80%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	0	0%	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	4
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

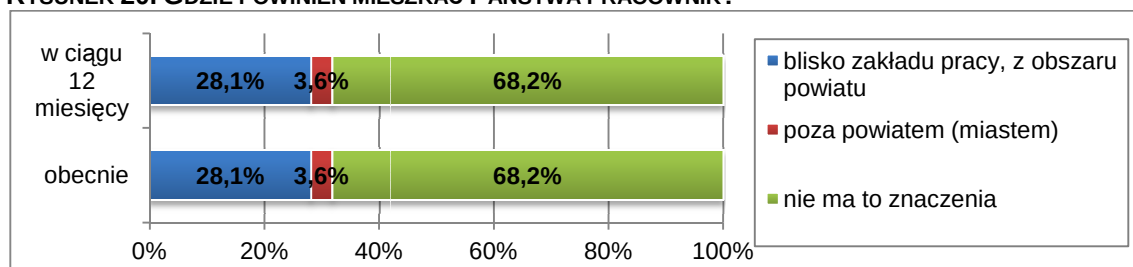
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 63%) miejsce zamieszkania pracowników nie ma znaczenia ani obecnie, ani w ciągu najbliższych 12 miesięcy. 28,1% badanych zadeklarowało, że pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy (rysunek 20).

RYSUNEK 20. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

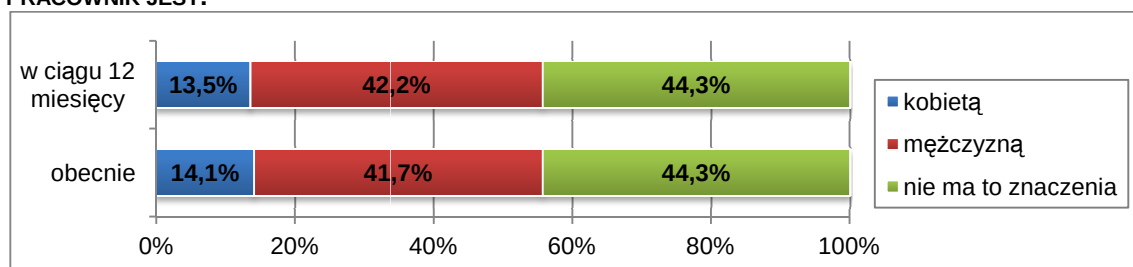

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla 44,3% zachodniopomorskich pracodawców nie mają znaczenia takie cechy jak płeć. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, częściej pojawiały się odpowiedzi, iż z punktu widzenia kluczowego zawodu firmy, lepiej jest gdy pracownik jest mężczyzną. W ten sposób odpowiedziało ponad 40% respondentów (rysunek 21).

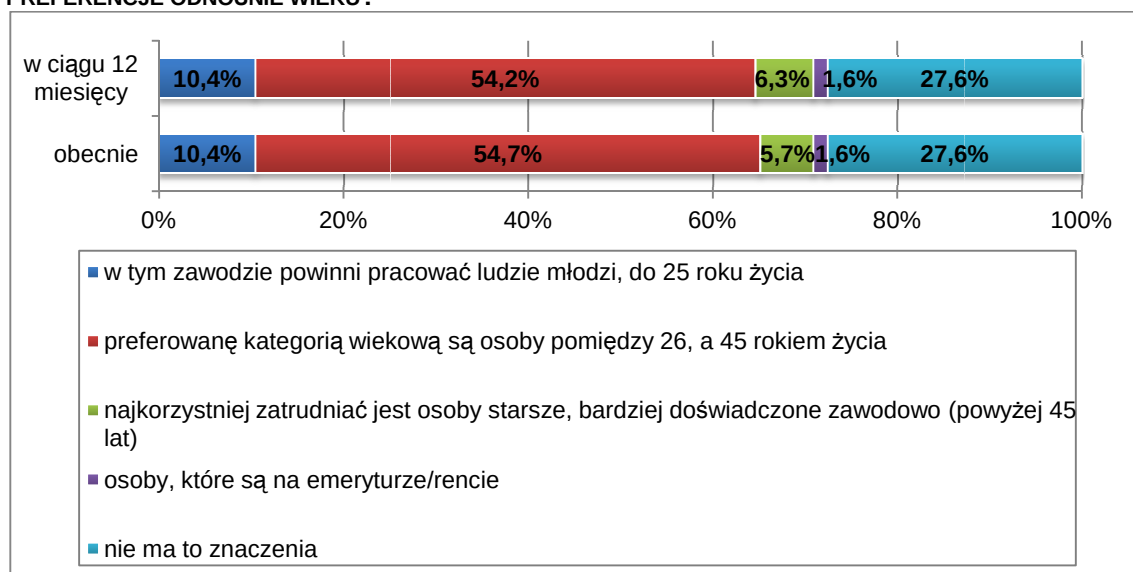
Przeprowadzone badania wykazały natomiast, że w opinii pracodawców istotny jest wiek pracownika. Przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 22).

RYSUNEK 21. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

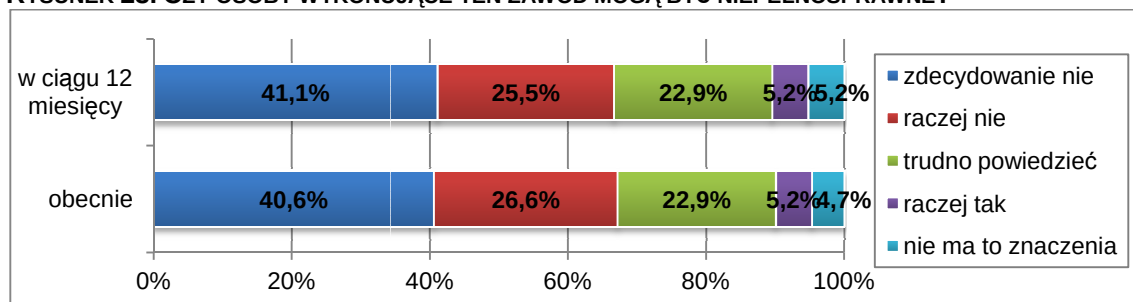
RYСУNEK 22. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Zdecydowana większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie. Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe (ponad 40% „zdecydowanie nie” oraz ponad 25% „raczej nie”) (rysunek 23).

RYСУNEK 23. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

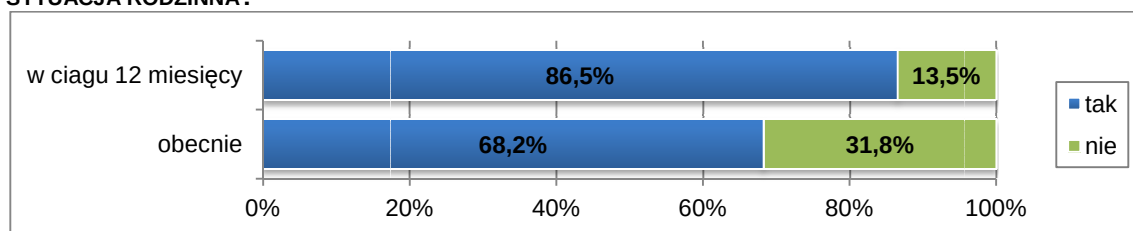

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W kolejnej części badania, przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy w wykonywaniu zawodów kluczowych w ich firmach lepiej będzie, gdy pracownicy będą mieli ustabilizowaną sytuację rodzinną.

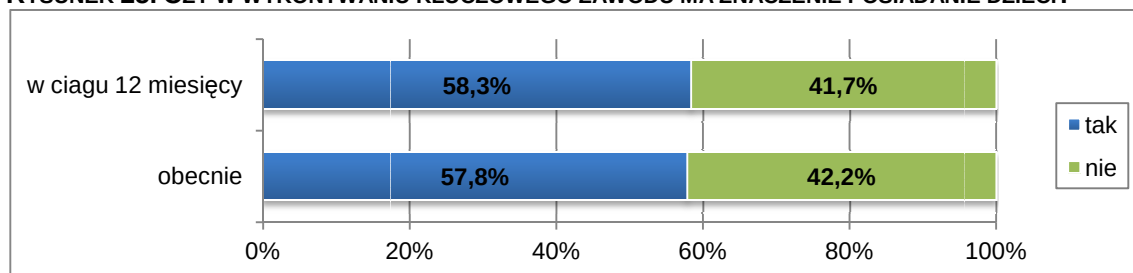
Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż zdania na ten temat są podzielone. Mimo to, można zauważyć, iż większy odsetek uważa, że ustabilizowana sytuacja rodzinna (małżeństwo, stały związek) oraz posiadanie dzieci są istotne w wykonywaniu zawodów kluczowych (rysunek 24 i 25).

RYСУNEK 24. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

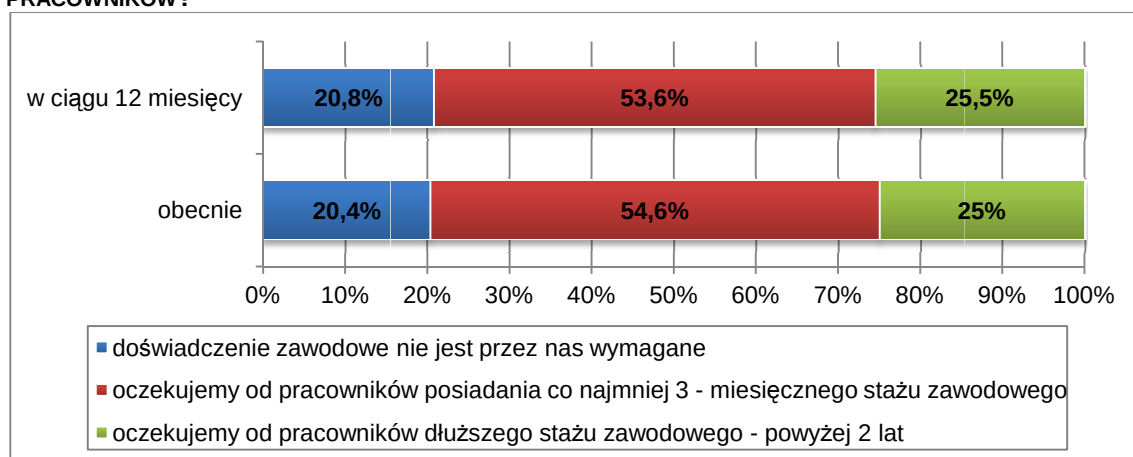
RYСУNEK 25. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejną kwestią poruszoną podczas badania były oczekiwania pracodawców dotyczące doświadczenia zawodowego pracowników. Analiza materiału badawczego wykazała, iż część pracodawców nie wymaga doświadczenia zawodowego (ponad 20%), jednakże największy odsetek respondentów wymaga posiadania co najmniej 3 miesięcznego stażu zawodowego (około 54%) (rysunek 26).

RYСУNEK 26. JAKIEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

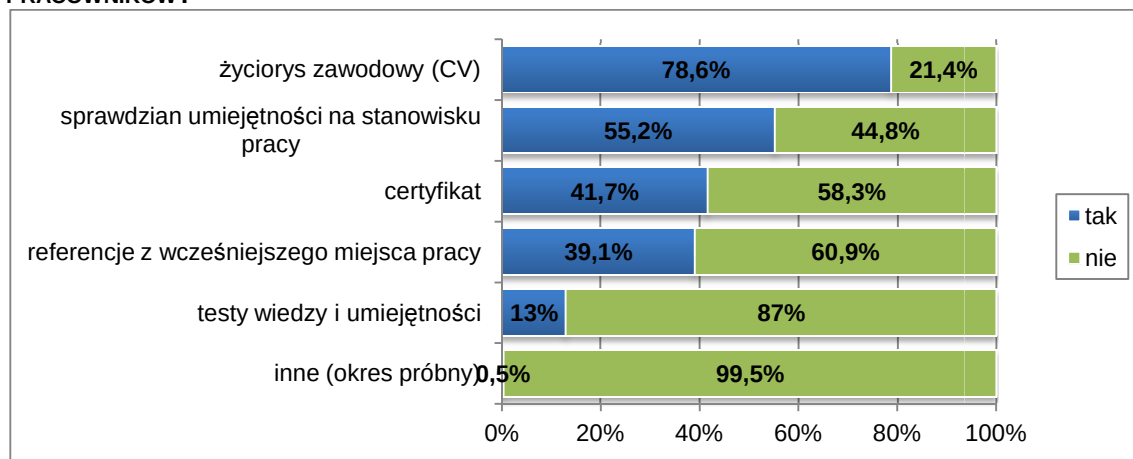

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej sprawdzają kwalifikacje swoich pracowników, wykorzystując w tym celu życiorys zawodowy kandydata. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 78,6% respondentów. Mimo to, sposób ten nie został uznany za najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod.

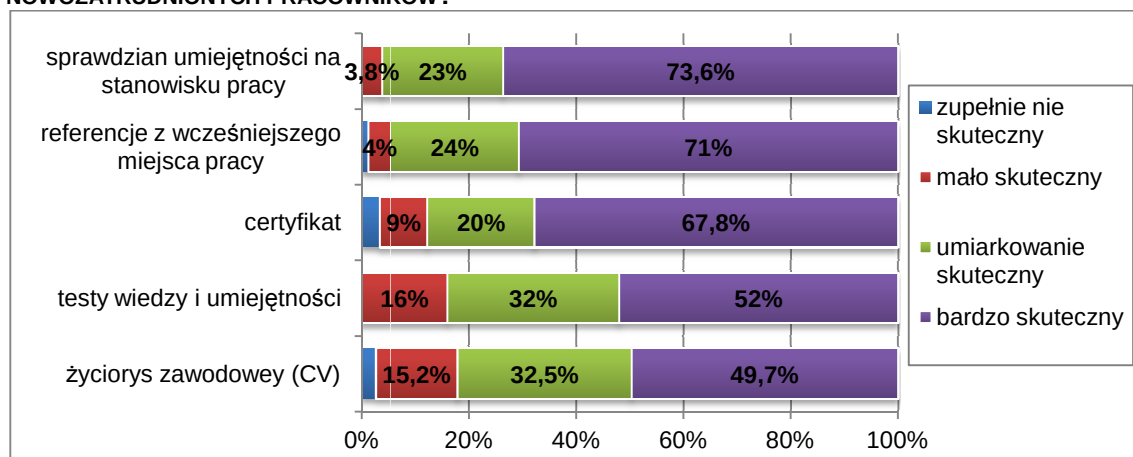
Sprawdzian umiejętności na stanowisku pracy stosowany jest w 55,2% badanych firm. Mimo, że wskazań tej metody jest mniej niż wskazań CV, został on uznany za najbardziej skuteczny (rysunki 27 i 28).

RYСУNEK 27. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 28. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSÓBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

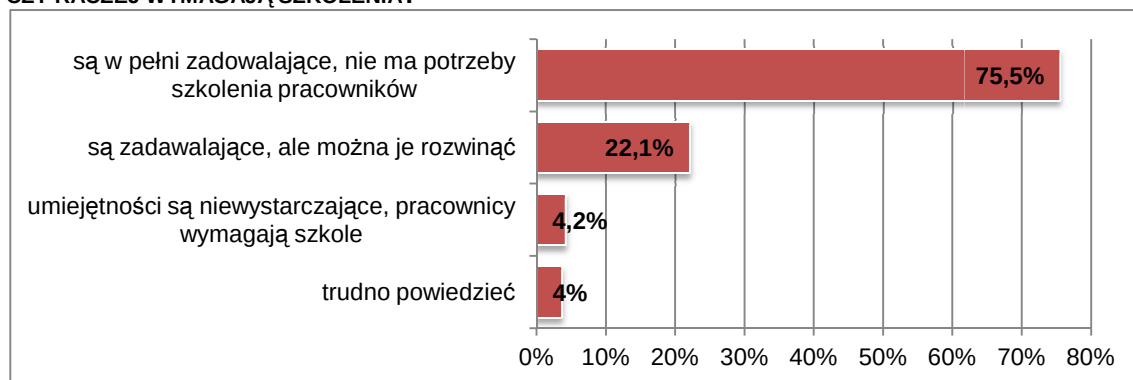

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

W odczuciu 75,5% respondentów, kwalifikacje pracowników, są w pełni zadowalające, tak więc nie ma potrzeby szkolenia osób zatrudnionych w badanych firmach. Jednocześnie 22,1% uważa, iż mimo że kwalifikacje pracowników są zadowalające, można je rozwinąć (rysunek 29).

RYСУNEK 29. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdaniem większości pracodawców z powiatu m. Świnoujście kwalifikacje pracowników są w pełni zadowalające i nie ma potrzeby przeprowadzania dodatkowych szkoleń (tabela 19).

Pracodawcy z powiatu m. Świnoujście biorący udział w badaniu wyrażają w większości pogląd, iż kwalifikacje osób zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowalające, ale można by było je rozwijać (tabela 20).

TABELA 19. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	90%	0	0%	1	10%	0	0%	10
C-Przetwórstwo przemysłowe	5	71,4%	2	28,6%	0	0%	0	0%	7
D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1
F-Budownictwo	10	90,9%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	15	88,2%	1	5,9%	0	0%	1	5,9%	17
H-Transport i gospodarka magazynowa	12	80%	2	13,3%	0	0%	1	6,7%	15
I-Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	92,3%	0	0%	1	7,7%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	2	66,7%	0	0%	0	0%	1	33,3%	3
K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	71,4%	2	14,3%	2	14,3%	0	0%	14
L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	2
N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	3
P-Edukacja	9	64,3%	4	28,6%	1	7,1%	0	0%	14

Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	61,1%	6	33,3%	1	5,6%	0	0%	18
R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	66,7%	0	0%	0	0%	1	33,3%	3
S-Pozostała działalność usługowa	42	72,4%	13	22,4%	2	3,4%	1	1,7%	58
T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 20. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIANYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinać		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	81,8%	1	9,1%	0	0%	1	9,1%	11
Filolodzy i tłumacze	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	5	83,3%	0	0%	0	0%	1	16,7%	6
Agenci ubezpieczeniowi	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ci przedsiębiorcy, którzy zgłaszali, że pracownicy zatrudnieni w ich firmach powinni rozwijać swoje umiejętności, zostali poproszeni o wskazanie, jakich kwalifikacji im brakuje.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż pracownikom brakuje znajomości najnowszych technologii (21,3%). 14,9% uznało, że pracownikom brakuje doświadczenia zawodowego. Rozkład wszystkich odpowiedzi przedstawia tabela 21.

TABELA 21. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

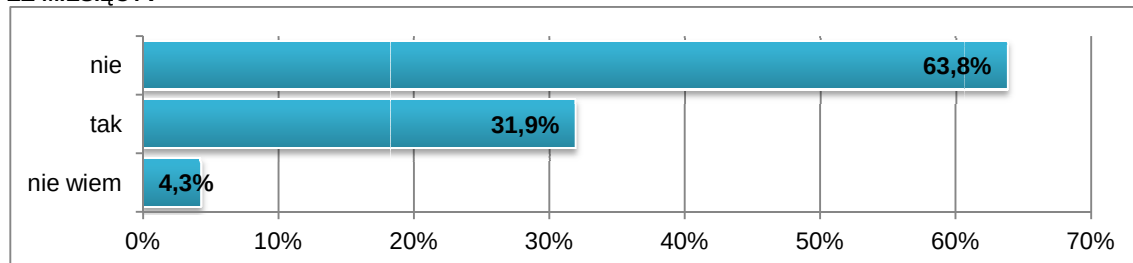
	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	10	21,3%
Brak doświadczenia zawodowego	7	14,9%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	6	12,8%
Brak kwalifikacji zawodowych	4	8,5%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	4	8,5%
Brak znajomości języków obcych	4	8,5%
Nie brakuje, ale można rozwijać	3	6,4%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	2	4,3%
Brak umiejętności manualnych	2	4,3%
Brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży	1	2,1%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	1	2,1%
Brak dokumentów potwierdzających umiejętności	1	2,1%
Brak umiejętności biegłej obsługi komputera	1	2,1%
Brak wiedzy na temat danej branży	1	2,1%
Trudno powiedzieć	1	2,1%
Brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych	1	2,1%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	1	2,1%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród ogółu badanych przedsiębiorstw, 31,9% zadeklarowało, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te na szkolenia wysłały około 27 osób.

RYСУNEK 30. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej z nauką języka niemieckiego (26,7%). Kolejnymi, często wskazywanymi były szkolenia branżowe - fryzjerstwo, gastronomia (po 13,3% wskazań). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 22.

TABELA 22. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

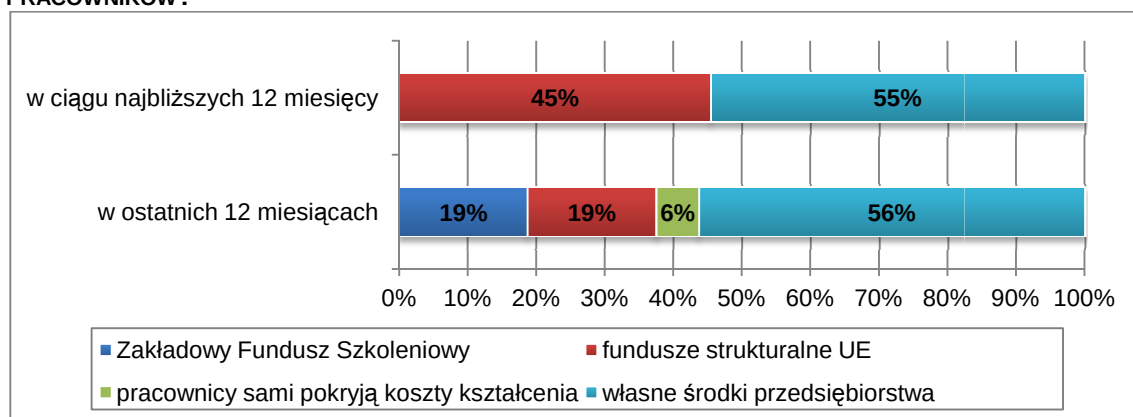
	n	%
Kurs języka niemieckiego	4	26,7%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	2	13,3%
Szkolenie branżowe - gastronomia	2	13,3%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	1	6,7%
Szkolenie branżowe - bankowość	1	6,7%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	6,7%
Szkolenie branżowe - kosmetyka	1	6,7%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	1	6,7%
Szkolenie z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych	1	6,7%
Techniki sprzedaży	1	6,7%
Szkolenia dla operatorów maszyn	1	6,7%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia dotychczas organizowane, jak i te planowane najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa (rysunek 31). Część pracodawców koszty szkoleń pokrywa za pośrednictwem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Z badań wynika, iż w przyszłości zmniejszy się odsetek firm (choć nieznacznie), które będą koszty szkoleń pokrywać z własnych funduszy na rzecz środków pochodzących z programów unijnych.

RYСУNEK 31. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

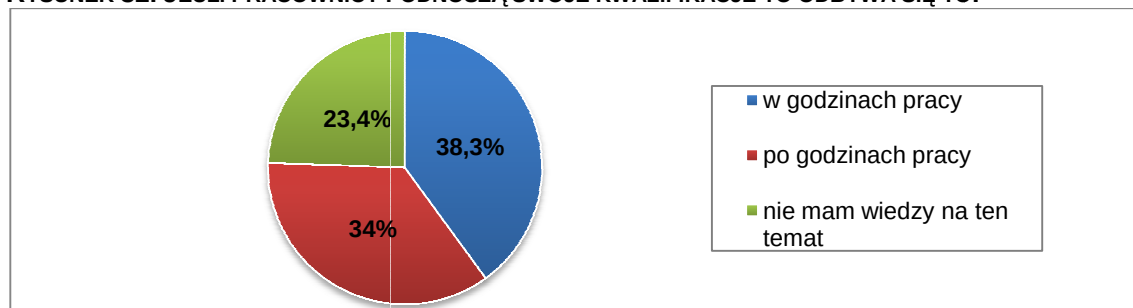

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 38,3% przedstawicieli badanych firm (rysunek 32).

RYСУNEK 32. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

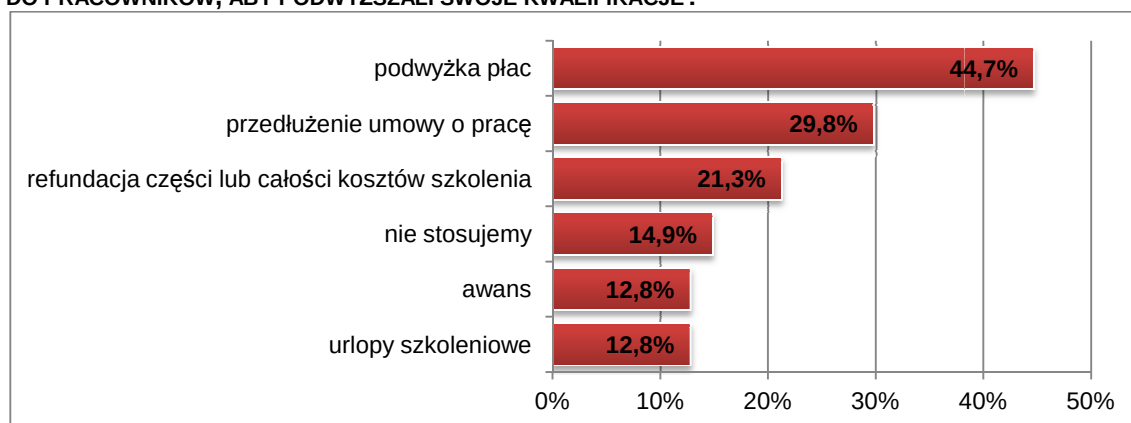
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość z przedsiębiorców stosuje metody zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Najczęściej są to:

- ◆ podwyżka płac (44,7%),
- ◆ przedłużenie umowy o pracę (29,8%),
- ◆ refundacja części, lub całości kosztów szkolenia (21,3%) (rysunek 121).

RYСУNEK 33. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SVOJE KWALIFIKACJE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż szkolenia są zbyt drogie (63,3%) (rysunek 34).

RYСУNEK 34. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

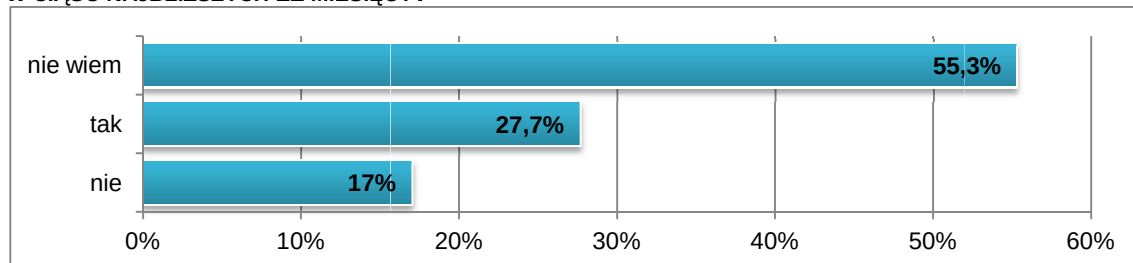
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród wszystkich przedstawicieli badanych firm 27,7% zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie ponad połowa, na dzień przeprowadzenia badania, nie jest w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 35).

Z badania wynika, iż przedsiębiorcy, których działalność gospodarcza uznana została za wiodącą, zadeklarowali, iż w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 39 pracowników.

RYСУNEK 35. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 23 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 23. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenia specjalistyczne	4	30,8%
Szkolenie branżowe- przetwórstwo przemysłowe	4	30,8%
Profesjonalna obsługa klienta	3	23,1%
Szkolenie branżowe - medyczne	3	23,1%
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	2	15,4%
Kurs obsługi kasy fiskalnej	1	7,7%
Kursy językowe	1	7,7%
Kursy spawalnicze	1	7,7%
Szkolenia branżowe - farmacja	1	7,7%
Szkolenia branżowe - handel	1	7,7%
Szkolenia branżowe - ochrona osób i mienia	1	7,7%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	7,7%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	1	7,7%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	1	7,7%

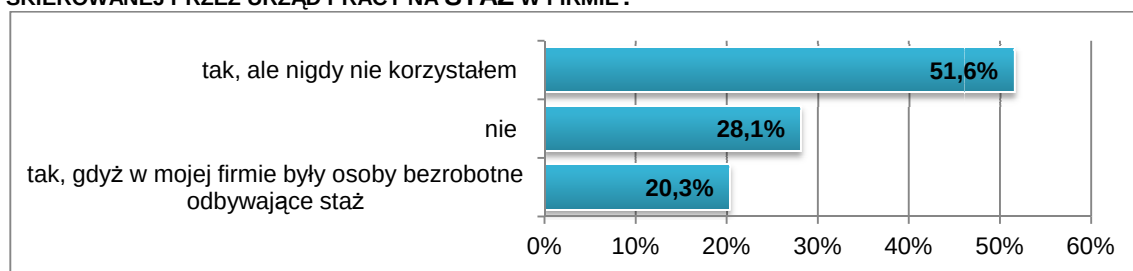
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma aż 71,9% pracodawców. Wśród nich jednak, tylko 20,3% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 36).

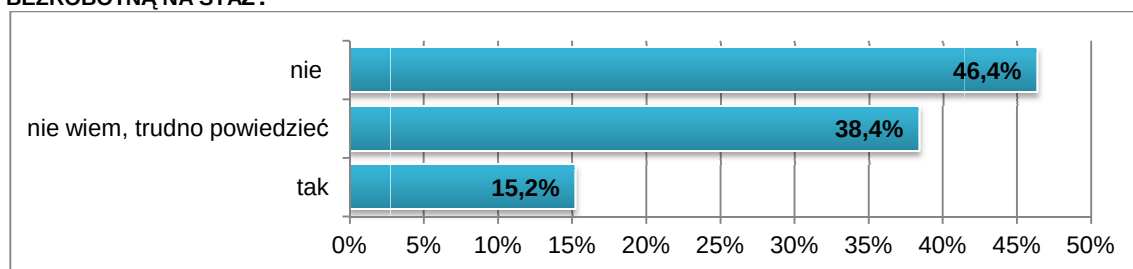
RYСУNEK 36. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, tylko 15,2% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Planuje się zatem przyjąć około 23 osób (w tym między innymi 9 osób na stanowisko pracownika administracyjno-biurowego). Ponad 1/3 badanych (38,4%) nie podjęła jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 37, tabela 24).

RYСУNEK 37. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 24. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	9	42,9%
Lekarz	5	23,8%
Księgowy	2	9,5%
Pracownik ogólnobudowlany	2	9,5%
Architekt	1	4,8%
Farmaceuta	1	4,8%
Kucharz	1	4,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani pracodawcy, wśród potencjalnych stażystów w większości preferują osoby posiadające wykształcenie wyższe techniczne (38,1%) oraz średnie techniczne (23,8%) (tabela 25).

TABELA 25. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

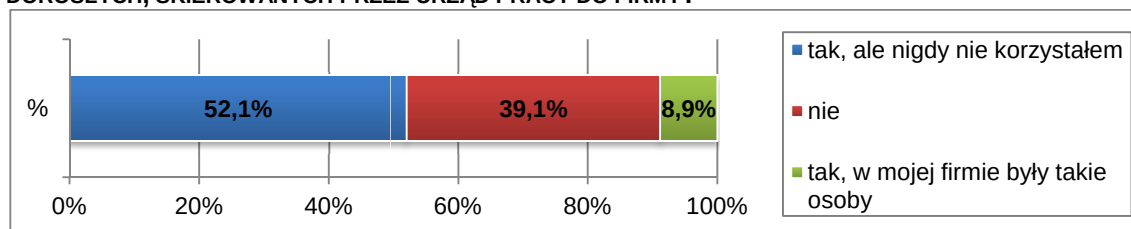
	n	%
Wykształcenie wyższe techniczne	8	38,1%
Wykształcenie średnie techniczne	5	23,8%
Ukończenie szkoły policealnej	2	9,5%
Wykształcenie wyższe humanistyczne	2	9,5%
Specjalistyczne uprawnienia	1	4,8%
Wykształcenie średnie ogólne	1	4,8%
Znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych	1	4,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (61%) zadeklarowało również, iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 8,9% skorzystało z tej możliwości (rysunek 38).

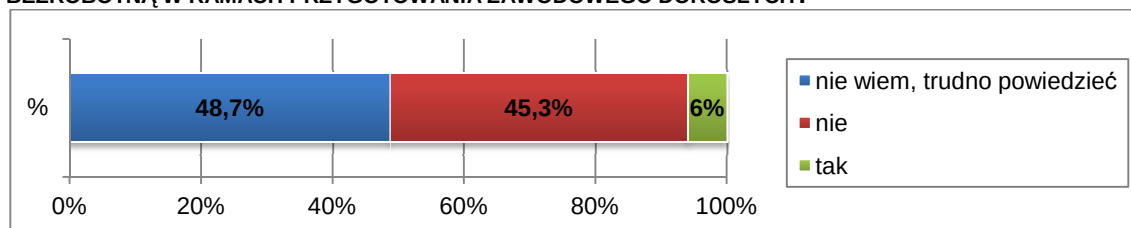
RYСУNEK 38. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż pracodawcy nie są zainteresowani przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. W ten sposób odpowiedziało ponad 45% respondentów. Jedynie 6% badanych ma w planach skorzystanie z tej możliwości (rysunek 39).

RYСУNEK 39. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż pracodawcy planują przyjąć 7 osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych (na stanowisko rolnika (2 osoby), sprzątacza (2 osoby), logistyka (1 osoba),

mechanika (1 osoba) i piekarza (1 osoba). Pracodawcy w większości zadeklarowali, że nie ma znaczenia wykształcenie osoby bezrobotnej, którą przyjmą na staż (tabela 26 i 27).

TABELA 26. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Rolnik	2	28,6%
Sprzątacze	2	28,6%
Logistyk	1	14,3%
Mechanik	1	14,3%
Piekarz	1	14,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 27. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Nie ma znaczenia	6	85,7%
Znajomość języka niemieckiego	1	14,3%

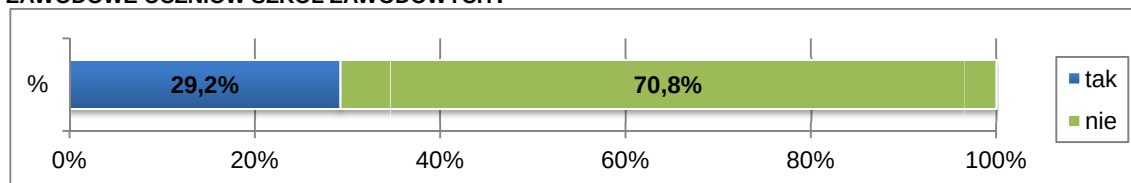
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców ciągu ostatnich 5 lat jedynie 29,2% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 40).

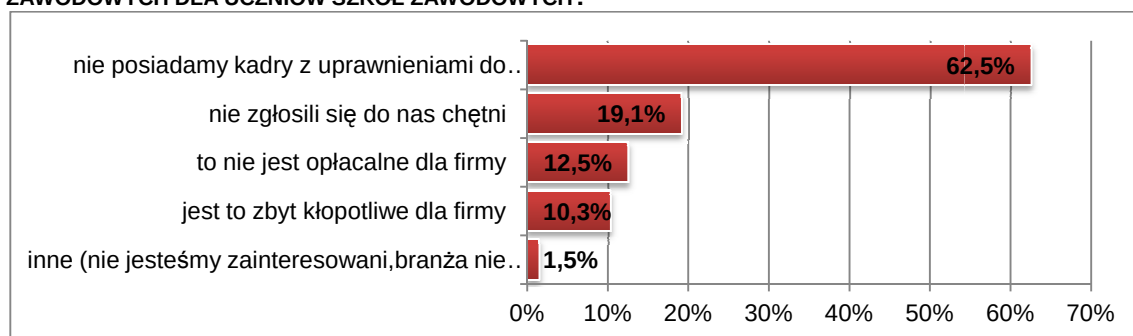
RYСУNEK 40. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie posiadają oni kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (62,5% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż nikt chętny się nie zgłaszał (19,1%). Pozostałe osoby uważają, iż praktyki zawodowe są dla firm nieopłacalne (12,5%), bądź kłopotliwe (10,3%) (rysunek 41).

RYSUNEK 41. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: mechanik oraz kasjer/sprzedawca. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 28.

TABELA 28. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Mechanik	11	19,6%
Kasjer/sprzedawca	5	8,9%
Cukiernik	4	7,1%
Fryzjer	4	7,1%
Kucharz	4	7,1%
Malarz	4	7,1%
Murarz	4	7,1%
Fotograf	3	5,4%
Hotelarz	2	3,6%
Hydraulik	2	3,6%
Kelner	2	3,6%
Krawiec	2	3,6%
Magazynier	2	3,6%
Ogrodnik	2	3,6%
Piekarz	2	3,6%
Stolarz	2	3,6%
Blacharz	1	1,8%
Elektryk	1	1,8%
Jubiler	1	1,8%
Logistyk	1	1,8%
Spawacz	1	1,8%
Trudno powiedzieć	1	1,8%
Zbrojarz - betoniarz	1	1,8%

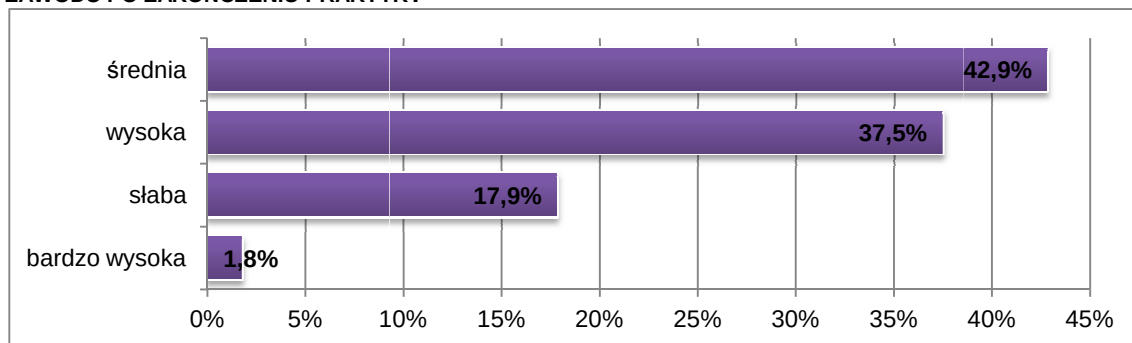
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców większość (42,9%) średnio ocenia praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk. Podobnie ocenione zostało przygotowanie teoretyczne uczniów.

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,23, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 3,16¹ (rysunki 42 i 43).

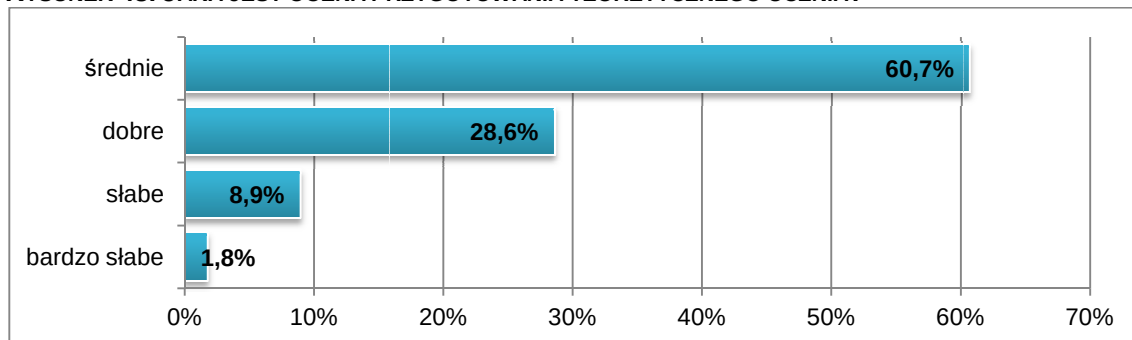
RYСУNEK 42. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 43. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w mieście Świnoujście w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
 - filolodzy i tłumacze,

¹na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

- lekarze specjaliści,
- nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego),
- mechanicy pojazdów samochodowych,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni,
- kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
- ◆ w większości firm z miasta Świnoujście oczekuje się od pracowników wykształcenia średniego technicznego, zasadniczego zawodowego, bądź wyższego technicznego lub humanistycznego II stopnia,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - terminowa realizacja zaplanowanych działań,
 - jasne przekazywanie myśli,
 - predyspozycje związane z obsługą klienta,
 - łatwość nawiązywania kontaktów,
 - komunikatywność,
 - współpraca w grupie,
 - logiczne myślenie, analiza faktów,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - zdyscyplinowanie,
 - zaangażowanie,
 - odpowiedzialność,
 - lojalność wobec firmy,
 - skrupulatność,
 - rzetelność,
 - samodyscyplina,
 - punktualność,
- ◆ przedstawiciele firm w Świnoujściu w większości zadeklarowali, iż nie ma znaczenia miejsce zamieszkania pracowników, bądź pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest od profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Jeśli chodzi o wiek pracowników to w większości badanych firm preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ustabilizowana sytuacja rodzinna ma znaczenie,
- ◆ w większości badanych firm w których pracodawcy wymagają od potencjalnych pracowników doświadczenia zawodowego, oczekuje się, aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,

- ◆ pracodawcy z miasta Świnoujście w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z miasta Świnoujście zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku nie kierowali swych pracowników na szkolenia, głównie ze względu na zbyt wysoki koszt szkoleń,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości. Ponadto badanie wykazało, iż w większości firm z miasta Świnoujście nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak odpowiedniej kadry, posiadającej niezbędne uprawnienia do prowadzenia praktyk zawodowych.

Przeprowadzone badanie i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w mieście Świnoujście pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.

3.	<i>Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców</i>, bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	<i>Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie</i>, w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	<i>Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy</i>, w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.